

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1108
Ημερομ. Κατάθεσης: 8/11/2024

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ
Β1 ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 8/11/2024

**Προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
κ. Κωνσταντίνο Χατζηδάκη**

**Θέμα: Επιτόκια καταθέσεων Τραπεζών - Απώλειες καταθέσεων σε χώρες του
εξωτερικού**

Κύριε Υπουργέ,

με βάση την έκθεση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Τράπεζας της Ελλάδος που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2024, κατά τη διάρκεια του 2024 συνεχίστηκαν οι αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής διαβάθμισης των τραπεζών. Το πρώτο εξάμηνο του 2024 τα βασικά μεγέθη του ελληνικού τραπεζικού τομέα διατηρήθηκαν σε ικανοποιητικά επίπεδα. Η κερδοφορία των τραπεζών βελτιώθηκε περαιτέρω, ενισχυόμενη και από την διαφορά μεταξύ του επιτοκίου καταθέσεων και των επιτοκίων δανεισμού, ενώ η κεφαλαιακή τους επάρκεια παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη. Η ρευστότητα του ελληνικού τραπεζικού τομέα παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο. Η πρωτοφανής κερδοφορία μάλιστα των τραπεζών, είχε σαν αποτελέσματα αφενός μεν να μοιραστούν πολύ υψηλά μερίσματα μεταξύ τους, αφετέρου να δοθούν πλουσιοπάροχα bonus στα στελέχη τους ύστερα από πάρα πολλά χρόνια.

Παρ' όλα αυτά μέχρι σήμερα τα επιτόκια των καταθέσεων είναι πολύ χαμηλά, ιδίως σε σχέση με τα επιτόκια δανεισμού. Με βάση την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2024,

παρατηρήθηκε μια μικρή αύξηση των επιτοκίων των καταθέσεων σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο, με παράλληλη καθοδική πορεία των επιτοκίων των χορηγήσεων. Το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο καταθέσεων διαμορφώθηκε σε 0,53% τον Αύγουστο του 2024 (τον Δεκέμβριο 2023 ήταν 0,51%). Το προσφερόμενο μέσο επιτόκιο στα νοικοκυριά και τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις διαμορφώθηκε αντίστοιχα σε 0,47% και 0,72% τον Αύγουστο του 2024 (Δεκέμβριος 2023: 0,41% και 0,83%). Οι μεταβολές στο μέσο σταθμισμένο επιτόκιο καταθέσεων/συμφωνιών επαναγοράς εξακολουθούν να αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τις προθεσμιακές καταθέσεις. Το αντίστοιχο επιτόκιο των νέων δανείων αυξήθηκε στο 5,86%. Το περιθώριο επιτοκίου μεταξύ των νέων καταθέσεων και δανείων αυξήθηκε στις 5,33 εκατοστιαίες μονάδες. Παραμένει, δηλαδή, ακόμα πάρα πολύ μεγάλη η απόκλιση στα επιτόκια καταθέσεων και δανείων.

Υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που διαμορφώνουν αυτήν την διαφορά. Ο σημαντικότερος όμως είναι ότι **η πλεονάζουσα ρευστότητα που διαθέτουν οι ελληνικές τράπεζες δεν δημιουργεί πίεση για προσέλκυση καταθέσεων μέσω αυξημένων επιτοκίων.**

Είναι χαρακτηριστικό ότι όλα τα παραπάνω οδήγησαν την Επιτροπή Ανταγωνισμού να προχωρήσει σε ανακοίνωση, στις 19/7/2024 με βάση την οποία ενημέρωνε ότι θα ξεκινήσει έρευνα στον κλάδο των επιτοκίων καταθέσεων, προκειμένου να εντοπιστούν κενά ή στρεβλώσεις και να υπάρξει ρυθμιστική παρέμβαση. Η ανακοίνωση ανέφερε χαρακτηριστικά ότι *«η Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΑ), λαμβάνοντας υπόψη τη δομή του εγχώριου τραπεζικού κλάδου και την παρατηρούμενη διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα των επιτοκίων καταθέσεων των ελληνικών τραπεζών σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αποφάσισε στις 18.07.2024 την έναρξη έρευνας στον κλάδο των επιτοκίων καταθέσεων, ασκώντας τη σχετική αρμοδιότητα που έχει αναλάβει βάσει του άρθρου 40 του ν. 3959/2011. Από τον Ιούλιο του 2022 έως τον Σεπτέμβριο του 2023, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) προχώρησε σε διαδοχικές αυξήσεις του επιτοκίου διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων (deposit facility rate). Στο διάστημα που ακολούθησε, οι αυξήσεις αυτές πέρασαν σε κάποιο βαθμό στα επιτόκια που προσφέρουν οι Ελληνικές Τράπεζες στους καταθέτες, όμως η μετακύλιση αυτή φαίνεται ότι εκδηλώθηκε σε περιορισμένη κλίμακα και με καθυστέρηση, τόσο σε σχέση με άλλα κράτη μέλη, όσο και με την παλαιότερη πρακτική του εγχώριου τραπεζικού συστήματος.*

Μέσω της κλαδικής έρευνας, η ΕΑ θα διενεργήσει τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά των τραπεζικών καταθέσεων, προκειμένου να διαπιστώσει τυχόν στρεβλώσεις και να υποβάλει προτάσεις για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά, προς όφελος των καταθετών (νοικοκυριών και επιχειρήσεων)».

Τα πολύ χαμηλά επιτόκια έχουν ως αποτέλεσμα να αναζητούν οι πολίτες «καταφύγιο» στις τράπεζες του εξωτερικού σε μία προσπάθεια να κερδίσουν υψηλότερες αποδόσεις σε σύγκριση με τα χαμηλά επιτόκια που προσφέρουν οι ελληνικές τράπεζες ή και πιο ευνοϊκούς όρους.

Όπως προκύπτει από στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), **την τελευταία διετία τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν κατευθύνει σε τράπεζες της ευρωζώνης καταθέσεις ύψους 7,2 δις. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 4,7% των συνολικών καταθέσεων των νοικοκυριών στο τέλος του β' τριμήνου του 2024 και πρόκειται για το τέταρτο μεγαλύτερο ποσοστό μετά την Κύπρο (9,5%), το Λουξεμβούργο (7,5%) και τη Μάλτα (6,9%).**

Περαιτέρω, με δικαιολογία το χαμηλό ύψος των επιτοκίων προθεσμιακών καταθέσεων, οι τράπεζες, αποβλέποντας στην είσπραξη αντίστοιχων αμοιβών και προμηθειών, αυξάνουν την πίεση προς τους καταθέτες για την τοποθέτηση των αποταμιεύσεών τους σε επενδυτικά προϊόντα, τα οποία όμως έχουν κινδύνους για τους οποίους η ενημέρωση προς τους καταναλωτές είναι ελλιπής.

Για τον λόγο αυτό ερωτάσθε κύριε Υπουργέ:

- 1) Προτίθεται η Κυβέρνηση να αναλάβει πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των στρεβλώσεων στην τραπεζική αγορά και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό προς όφελος των καταθετών;
- 2) Πώς σκοπεύει να παρέμβει η Κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει αυτήν την διαφορά μεταξύ των επιτοκίων καταθέσεων και των επιτοκίων χορηγήσεων, μετά και τις επισημάνσεις της ανακοίνωσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού;
- 3) Προτίθεται η Κυβέρνηση να αναλάβει πρωτοβουλίες για να αντιμετωπιστεί η φυγή των καταθέσεων; Και αν ναι, με ποια μέτρα;

4) Προτίθεται η Κυβέρνηση ή οι αρμόδιες αρχές να προβούν σε ελέγχους και συστάσεις, ώστε να αποτραπούν αθέμιτες ή επιθετικές πρακτικές προώθησης προϊόντων που ενέχουν επενδυτικό ρίσκο σε βάρος καταναλωτών που επιθυμούν την ασφάλεια των καταθέσεών τους;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Μιλένα Αποστολάκη